

Sygn. akt *I ACa 288/18*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Piotr Górecki

Sędziowie: Ryszard Marchwicki (spr.)

Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

Protokolant: st. sekr. sąd. Izabela Kyc

po rozpoznaniu w dniu 19 lipca 2019 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **T. S.**

przeciwko **L. M., Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki oraz pozwanego - Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu XIII Wydział Cywilny z siedzibą w L.

z dnia 8 grudnia 2017 r. sygn. akt XIII C 573/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 a w ten tylko sposób, że datę początkową odsetek za opóźnienie ustala od dnia 30 października 2012 r.

II. w pozostałym zakresie apelację powódki oddala,

III. oddala apelację pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. w całości,

IV. koszty postępowania apelacyjnego wzajemnie znosi.

Ryszard Marchwicki Piotr Górecki Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 5 czerwca 2014 r. powódka T. S. wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych L. M. i Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki kwoty 255.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 sierpnia 1998 r. do dnia zapłaty oraz o zwrot solidarnie od pozwanych poniesionych kosztów postępowania.

Pozwany L. M. wniósł o oddalenie powództwa w całości na koszt powódki.

Pozwane Towarzystwo (...) S.A. wniosło w całości o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 8 grudnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu:

1. zasądził od pozwanych na rzecz powódki kwotę 143.000 zł (sto czterdzieści trzy tysiące złotych) z odsetkami w stosunku do:

a) pozwanego L. M. ustawowymi od dnia 14 sierpnia 2014 r. do dnia 31.12.2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

b) pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. ustawowymi od dnia 28 lipca 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowym odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty

z tym zastrzeżeniem, iż spełnienie świadczenia w całości lub części przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego w takim zakresie.

2. W pozostałym zakresie powództwo oddalił.

3. Kosztami procesu obciążył strony stosunkowo, a mianowicie powódkę w 44%, a pozwanych w 56% i z tego tytułu:

a) zasądził od pozwanych na rzecz powódki kwotę 6.492 zł z tym zastrzeżeniem, iż spełnienie świadczenia w całości lub części przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego w takim zakresie.

b) nakazał ściągnąć od powódki z przysądzonego roszczenia na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu:

- kwotę 3850 zł tytułem brakującej części opłaty,

- kwotę 2040,97 zł tytułem brakującej części wynagrodzenia biegłych,

c) nakazuje ściągnąć od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu:

- kwotę 4.900 zł tytułem brakującej części opłaty,

d) - kwotę 2597,61 zł tytułem brakującej części wynagrodzenia biegłych,

z tym zastrzeżeniem, iż spełnienie świadczenia w całości lub części przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego w takim zakresie.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski Sądu Okręgowego.

Postanowieniem z dnia 9 listopada 1995 r. w sprawie o sygn. (...) Sąd Rejonowy w Rawiczu stwierdził, że spadek po zmarłym S. K. na podstawie testamentu nabył w całości jego syn H. K. (1). S. K. wydziedziczył swoje pozostałe dzieci – powódkę i jej brata M. K., a jako przyczynę wydziedziczenia wskazał wcześniejsze przysporzenia majątkowe. Spadkobiercami ustawowymi po S. K. byli powódka oraz jej bracia H. K. (1) i M. K.. Powódka i M. K. w chwili śmierci S. K. byli osobami trwale niezdolnymi do pracy. Powódka odziedziczyła w całości na podstawie testamentu spadek po swoim bracie M. K. zmarłym w dniu 3 marca 2001 r.

Postanowieniem z dnia 10 grudnia 1991 r. w sprawie o sygn. (...) Sąd Rejonowy w Rawiczu stwierdził, że S. K. nabył spadek po swojej zmarłej żonie H. K. (2) w 3/4 częściach – 2/3 części nabył na podstawie testamentu, a 1/12 na podstawie ustawy.

Powódka pozwem złożonym w dniu 1 czerwca 1998 r. w Sądzie Wojewódzkim w Lesznie wraz z bratem M. K. domagała się zasądzenia od H. K. (1) zachowku po zmarłym ojcu S. K. w wysokości po 125.800 zł, tj. łącznie 251.600 zł. Jako skład spadku po zmarłym w pozwie zostały wskazane udziały w nieruchomościach: nieruchomości położonej w R. przy ul. (...) oraz zabudowanej nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) r. nr (...). W tym postępowaniu powódka początkowo była reprezentowana przez adwokata R. K.. W odpowiedzi na pozew w sprawie o zachówek

pozwany wniósł o oddalenie powództwa i jednocześnie złożył wnioski o zawieszenie postępowania w związku z innymi toczącymi się wówczas postępowaniami, których wynik miał znaczenie dla sprawy. Postępowanie zostało wówczas zawieszono i zostało podjęte w 2005 r. Na rozprawie w dniu 11 stycznia 2006 r. strony zgodnie wniosły o dalsze zawieszenie postępowania z uwagi na toczące się równoległe postępowanie o dział spadku po zmarłej przed spadkodawcą S. K. – jego żonie H. K. (2). Na tym etapie postępowania powódka była reprezentowana przez pozwanego adwokata L. M.. Pismem z dnia 6 stycznia 2009 r. pozwany L. M. został zawiadomiony przez Sąd o terminie rozprawy oraz został wezwany do sprecyzowania w terminie 14 dni stanowiska zawartego w pozwie poprzez podanie wszystkich składników majątku spadkowego, podanie ich wartości, złożenie ewentualnych wniosków dowodowych pod rygorem utraty możliwości ich powoływania w dalszym toku postępowania. Tego wezwania pozwany L. M. nie wykonał. Na rozprawie w dniu 2 marca 2009 r. pozwany L. M. reprezentujący powódkę wniósł jak w pozwie i nie złożył żadnych dodatkowych wniosków dowodowych. W sprawie o zachówek pozwany H. K. (1) uznał powództwo co do zasady, ale zakwestionował wysokość roszczenia dochodzonego przez powódkę i uznał je do kwoty 5.000 zł w zakresie wartości nieruchomości położonej w R.. W wyroku z dnia 13 lipca 2009 r. Sąd zasądził od pozwanego H. K. (1) na rzecz powódki kwotę 5.000 zł tj. do wysokości uznanego przez pozwanego roszczenia. Motywem takiego rozstrzygnięcia był brak wniosków dowodowych ze strony powodowej zmierzających do wykazania wysokości żądania. Sąd ustalił, że w skład masy spadkowej wchodzi 3/4 udziału w prawie własności nieruchomości położonej w R., której wartość nie została udowodniona. Sąd w rozpoznawanej sprawie wskazał, że powódka nie udowodniła wysokości roszczenia, co było związane z nieprzedłożeniem żadnych dokumentów i nie złożeniem przez pełnomocnika żadnych wniosków dowodowych, mimo zakreślenia ku temu 14-dniowego terminu. W szczególności nie został złożony przez pozwanego L. M. wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, który wyceniłby niesporny składnik majątku spadkowego tj. nieruchomość położoną w R.. Ponadto Sąd Okręgowy w Poznaniu ustalił, że powódka nie udowodniła, by w skład majątku spadkowego po zmarłym ojcu wchodził udział w wysokości 1/2 w nieruchomości położonej w P., albowiem powódka przedłożyła jedynie kserokopię odpisu księgi wieczystej tej nieruchomości z której wynikało, że właścicielem tej nieruchomości jest S. J.. Powyższy wyrok został zaskarżony w części oddalającej powództwo o zapłatę kwoty 143.000 zł, a apelacja została sporządzona przez pozwanego L. M.. Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalając apelację podzielił motywy rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w Poznaniu wskazując, że strona powodowa wykazała się bierną postawą i błędnie nie złożyła wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, który wycenił by wartość nieruchomości położonej w R.. Ponadto Sąd Apelacyjny w Poznaniu miał na uwadze, że postępowanie z wniosku powódki o zasiedzenie nieruchomości położonej w P. nie toczyło się, albowiem doszło do prawomocnego zwrotu wniosku o wszczęcie sprawy w tym przedmiocie.

W postępowaniu o zachówek toczącym się przed Sądem Okręgowym – Ośrodek (...) w L. w sprawie o sygn. (...) do masy spadkowej została zaliczona nieruchomość położona w R. przy ul. (...) dla której Sąd Rejonowy w Rawiczu prowadzi księgę wieczystą KW nr (...). Jest to dwukondygnacyjny budynek mieszkalno – usługowy o łącznej powierzchni 234,13 m², w tym powierzchnia użytkowa części usługowej wynosi 122,47 m², a część użytkowa części mieszkalnej wynosi 111,66 m².

Wartość rynkowa nieruchomości położonej w R. przy ul. (...) według jej stanu na dzień 22 lutego 1995 r. i poziomu cen z dnia 29 grudnia 2009 r. została wyceniona przez biegłego sądowego P. T. (1) na kwotę 257.200,00 zł. Strona powodowa, kwestionując wycenę dokonaną przez biegłego sądowego, przedłożyła prywatny operat szacunkowy, w którym w oparciu o te same parametry i przy uwzględnieniu tych samych porównywanych nieruchomości, określono wartość nieruchomości na kwotę 389.900,00 zł. W związku z powyższym, na wniosek strony powodowej został przeprowadzony kolejny dowód z opinii biegłego sądowego. Biegły sądowy J. K. (1) wycenił wartość rynkową nieruchomości według jej stanu na dzień 22 lutego 1995 r. i poziomu cen z dnia 29 grudnia 2009 r. na kwotę 444.538,00 zł.

Przed tutejszym Sadem w sprawie (...) toczyła się sprawa ze skargi powódki T. S. o wznowienie postępowania w sprawie (...)o zachówek w zakresie ustalenia, iż w skład spadku wchodził udział w wysokości 1/4 w prawie własności nieruchomości położonej w P. przy ul (...)

W skład masy spadkowej po H. K. (2) wchodził ponadto udział w wysokości 1/4 w nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) r. (...) dla której Sąd Rejonowy w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą KW W.. Nieruchomość ta nie została zaliczona do masy spadkowej w pierwotnym postępowaniu o zachówek z uwagi na to, że dopiero postanowieniem z dnia 28 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu stwierdził, że doszło do nabycia przez zasiedzenie przez H. K. (2) i S. K. z dniem 2 stycznia 1985 r. prawa własności udziału wynoszącego 1/2 części w prawie własności nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) r. (...). W związku z powyższym, powódka wniosła o wznowienie postępowania o zachówek po zmarłym S. K., a następnie zawarła w dniu 30 czerwca 2017 r. z H. K. (1) umowę przeniesienia na jej rzecz udziału wynoszącego 6/24 części w prawie własności nieruchomości położonej w P., co zgodnie z ustaleniami stron miało wyczerpać wyłącznie roszczenia T. S. z tytułu należnego jej zachowku w zakresie nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) r. (...)

Pozwany L. M. w okresie, w którym był pełnomocnikiem powódki w sprawie przed Sądem Okręgowym – Ośrodek (...) w L. o sygn. (...) był ubezpieczony z tytułu odpowiedzialności cywilnej u pozwanego Towarzystwa (...) S.A.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I Instancji uznał, że roszczenie wobec obu pozwanych co do zasady jest uzasadnione.

Powódkę i pozwanego L. M. łączyła umowa zlecenia określona z art. 734§1 k.c., zgodnie z którym przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenia. W ocenie sądu pozwany L. M. podejmując się prowadzenia procesu o zachówek przed sądem obowiązany jest do zachowania należytej staranności w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności określonej w art. 355§2 k.c. Zdaniem sądu pozwany L. M. nie zachował należytej staranności, nie składając wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność szacowania nieruchomości, by ustalić wartość masy spadkowej, co było niezbędnym elementem uwzględnienia roszczeń powódki.

Odpowiedzialność pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. wynika z treści art. 822 § 1 k.c. wobec zawarcia pomiędzy pozwanymi umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

Zgodnie § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej adwokatów, ubezpieczeniem OC jest objęta odpowiedzialność cywilna adwokata za szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, podczas wykonywania czynności adwokata, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze.

Odpowiedzialność pozwanych jest odpowiedzialnością in solidum, która zachodzi wówczas, gdy wierzyciel może dochodzić tego samego świadczenia od kilku dłużników, na podstawie tytułów wynikających z odrębnych stosunków prawnych łączących go z każdym z tych dłużników, ale równocześnie brak jest podstawy do przyjęcia solidarnej odpowiedzialności dłużników stosownie do art. 366-378 k.c. W niniejszej sprawie pozwany L. M. odpowiada wobec powódki na podstawie nienależytego wykonania umowy zlecenia, a pozwane Towarzystwo (...) na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawartej przez pozwanego adwokata z Towarzystwem.

Wysokość odszkodowania sąd okręgowy ustalił na podstawie opinii biegłego J. K. (1) który wartość nieruchomości będącej przedmiotem spadku określił na 444.538,00 zł.

Sąd I Instancji opinię tę uznał, za przydatną dla rozstrzygnięcia sprawy.

Biegły sądowy J. K. (1) określił stan techniczny budynku na dzień 22 lutego 1995 r. jako średni. Stan techniczny został określony na podstawie akt sprawy i wizji lokalnej, oświadczeń stron, a także na podstawie doświadczenia zawodowego biegłego. Dla ustalenia ceny przedmiotowej nieruchomości na dzień 29 grudnia 2009 r. biegły zastosował metodę korygowania ceny średniej. Transakcje do porównania danych pochodziły z lat 2008-2009. Biegły porównał kilkanaście transakcji, a w przypadku sprzedaży nieruchomości, których cena wynosiła ponad 3.000 zł za metr kwadratowy, biegły rozmawiał z rzeczoznawcami z R., którzy znali przedmiotową nieruchomość bardzo dobrze. Biegły

był informowany, że nieruchomości położona w R. przy ul. (...) jest warta co najmniej 500.000 zł. Biegły dobrał 11 transakcji, które według niego najbardziej nadawały się do weryfikacji i wycenił przedmiotową nieruchomość na kwotę 444.538,00 zł.

Biegły wyjaśnił, że w przypadku nieruchomości szablonowej, jak np nieruchomość w bloku, jest łatwiej ustalić jaka jest wartość budynku. W niniejszym przypadku nieruchomość ma charakter nieszablonowy, gdyż mieści w sobie funkcję mieszkalną i usługową. Stąd też pojawiły się rozbieżności w wycenach dokonanych przez biegłych sądowych w niniejszej sprawie, albowiem biegły sądowy P. T. (1) wycenił wartość nieruchomości na kwotę 257.200 zł. Zdaniem Sądu, z uwagi na charakter przedmiotowej nieruchomości –dwukondygnacyjny budynek mieszkalno – usługowy o łącznej powierzchni 234,13 m², kwota wyliczona przez tego biegłego jest zaniżona. Na powyższe wskazywał również zdaniem Sądu Okręgowego przedłożony przez powódkę operat szacunkowy sporządzony przez rzeczoznawcę majątkowego, który jako dokument prywatny, dał jedynie pogląd na to na jakim poziomie przedmiotowa nieruchomość może zostać wyceniona. Z uwagi na to, że sposób dokonanej wyceny przez biegłego sądowego J. K. (1) był dla Sądu najbardziej miarodajny, Sąd dokonał ustalenia wartości przedmiotowej nieruchomości na podstawie wyliczeń dokonanych przez tego biegłego.

Zgodnie z art. 481 § 1 k.c. odsetki należą się wierzycielowi od chwili, gdy dłużnik spóźnia się ze spełnieniem wymagalnego świadczenia pieniężnego. Pozwany L. M. pozwem, który otrzymał w dniu 13 sierpnia 2014 r. (k.66) został wezwany do zapłaty, a pozwane Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. zostało wezwane do zapłaty pismem otrzymanym w dniu 27 czerwca 2012 r. co wynika wprost z pisma pozwanego z dnia 3 lipca 2012 r. (k.56).

Z uwagi na powyższe, Sąd w pkt. 1 a) zasądził od pozwanego L. M. odsetki ustawowe od dnia 14 sierpnia 2014 r. do dnia 31.12.2015 r. oraz odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, a w pkt. 1 b) zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. odsetki ustawowe od dnia 28 lipca 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty mając na uwadze 30 dniowy termin do spełnienia świadczenia określony w art. 817§1 k.c..

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z § 6 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i obciążył nimi w 44% powódkę, a pozwanych w 56%.

Powódka poniosła koszty w postaci opłaty sądowej od pozwu w wysokości 4.000 zł, wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości 7.200 zł, opłaty od zażalenia w wysokości 2.530 zł i zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego w kwocie 3.500 zł, łącznie 17.250 zł.

Pozwane Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. poniosło koszty w postaci wynagrodzenia pełnomocnika w kwocie 7.200 zł.

Mając na uwadze procentowy wynik sprawy koszty należne powódce wynoszą 9.660 zł, a pozwanemu Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W. 3.168 zł. Dokonując kompensaty powyższych kwot Sąd zasądził od pozwanych na rzecz powódki kwotę 6.492 zł z tym zastrzeżeniem, iż spełnienie świadczenia w całości lub części przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego w takim zakresie, o czym orzekł w pkt. 3a wyroku.

W pkt. 3 b) na podstawie art. 113 ust. 2 pkt. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz. U. 2016, poz. 623) wyroku Sąd nakazał ściągnąć od powódki z przysądzonego roszczenia na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu:

- kwotę 3850 zł tytułem brakującej części opłaty sądowej od pozwu,
- kwotę 2040,97 zł tytułem brakującej części wynagrodzenia biegłych,

W pkt. 3 c) i d) na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz. U. 2016, poz. 623) Sąd nakazał ściągnąć od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu:

- kwotę 4.900 zł tytułem brakującej części opłaty sądowej od pozwu,

- kwotę 2597,61 zł tytułem brakującej części wynagrodzenia biegłych,

z tym zastrzeżeniem, iż spełnienie świadczenia w całości lub części przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego w takim zakresie.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka oraz pozwane Towarzystwo (...) zwane dalej pozwanym ad 2.

Powódka zaskarżyła wyrok w części tj. w zakresie punktów 2 i 3 zarzucając :

I. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 481 § 1 kodeksu cywilnego (dalej: kc) w zw. z art. 363 § 2 kc, poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na uznaniu iż odsetki od świadczenia odszkodowawczego należą się od daty wezwania każdego z pozwanych do zapłaty, podczas gdy wartość odszkodowania została ustalona według cen sprzed tej daty albowiem z 29 grudnia 2009 roku,

II. naruszenie przepisów postępowania tj.:

- art. 236 kpc w zw. z art. 227 kpc, poprzez niewydanie postanowienia o dopuszczeniu lub odmowie dopuszczenia wniosku powódki, zawartego w pkt 2b pozwu, a więc o przeprowadzenie dowodu z akt sprawy prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Lesznie, Wydz. XI Zamiejscowy z siedzibą w R., pod sygn. akt: (...), na okoliczność wezwania pozwanego L. M. do dobrowolnego spełnienia świadczenia dochodzonego w niniejszej sprawie, co miało wpływ na określenie daty początkowej, od której zasądzone zostały od pozwanego L. M. odsetki
- art. 100 zd. 2 kpc, poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji gdy pozwanych winien obciążać obowiązek zwrotu wszystkich kosztów procesu, albowiem wyliczenie odszkodowania uzależnione było od ustalenia - w drodze dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego - wartości nieruchomości, której powódka nie mogła ustalić nawet orientacyjnie przed wytoczeniem powództwa, nie miała bowiem dostępu do nieruchomości i nie знаła jej podstawowych parametrów.

Wskazując na powyższe powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu Ośrodek (...) w L., Wydział Xlli Cywilny z siedzibą w L. z 8 grudnia 2017 roku, sygn. akt: (...) w pkt 1 i 3 wyroku poprzez:

1. zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kwoty 143.000,00zł (sto czterdzieści trzy tysiące złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 30.12.2009r. do dnia 31.12.2015r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1.01.2016r. do dnia zapłaty

z tym zastrzeżeniem że spełnienie świadczenia w całości lub w części przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego w takim zakresie,

2. zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, z tym zastrzeżeniem że spełnienie świadczenia w całości iub w części przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego w takim zakresie,

ewentualnie poprzez:

1. zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kwoty 143.000,00zł (sto czterdzieści trzy tysiące złotych) z odsetkami w stosunku do:

a) pozwanego L. M. ustawowymi od dnia doręczenia ww. zawiadomienia do próby ugodowej w sprawie przed Sądem Rejonowym w Lesznie. XI Wydział Zamiejscowy w R. (...) do dnia 31.12.2015r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1.01.2016r. do dnia zapłaty;

b) pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. ustawowymi od dnia 28 lipca 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1.01.2016r. do dnia zapłaty z tym

zastrzeżeniem że spełnienie świadczenia w całości lub w części przez jednego z

pozwanym zwalnia drugiego w takim zakresie;

2. zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, z tym zastrzeżeniem że spełnienie świadczenia w całości lub w części przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego w takim zakresie

II. zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania przed Sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, z tym zastrzeżeniem że spełnienie świadczenia w całości lub w części przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego w takim zakresie.

1. Nadto wniosła o przeprowadzenie uzupełniającego postępowania dowodowego, polegającego na przeprowadzeniu dowodu z akt sprawy o sygn. (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Lesznie, Wydział XI Zamiejscowy z siedzibą w R., na okoliczność wezwania pozwanego L. M. do dobrowolnego spełnienia świadczenia dochodzonego w niniejszej sprawie, w szczególności daty doręczenia.

Pozwany ad 2 zaskarżył wyrok w części tj.

1. w zakresie pkt 1 ponad zasądzoną kwotę 79.876,00 zł, tj. w zakresie kwoty 63.124,00 zł

2. w zakresie pkt 3 w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 286 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez brak dopuszczenia dowodu z opinii trzeciego biegłego z zakresu szacowania nieruchomości na okoliczność ustalenia wartości rynkowej nieruchomości położonej w R. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Rawiczu prowadzi księgę wieczystą numer Kw nr (...)/ według stanu nieruchomości na dzień 22 lutego 1995 roku i według cen obowiązujących w dniu 29 grudnia 2009 roku, w przypadku kiedy dwie opinie biegłych wydane w toku postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym wskazują na znaczną (prawie 100%) różnicę wartości tejże nieruchomości.

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów i przyznanie przymiotu wiarygodności i rzetelności opinii sporządzonej przez biegłego J. K. (1) a zarazem odmówienie przymiotu rzetelności opinii sporządzonej przez biegłego P. T. (1), podczas gdy w ocenie pozwanego ad. 2 opinia sporządzona przez biegłego P. T. (1) jest opinią rzeczową, wiarygodną, jasną i rzetelną i brak było jakichkolwiek podstaw do odmówienia jej waloru przydatności dla niniejszego postępowania.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany ad 2 wniosł o:

1. zmianę pkt 1 i 3 zaskarżonego wyroku, w tym pkt 1 poprzez zasądzenie od pozwanych in solidum na rzecz powódki kwoty 79.876,00 zł i oddalenie powództwa ponad tę kwotę, a pkt 3 poprzez na nowo rozliczenie kosztów postępowania między stronami ;

2. zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego ad. 2 zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powódki okazała się w części uzasadniona , natomiast apelacja pozwanego ad 2 nie zasługiwała na uwzględnienie

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów zgłoszonych w apelacji pozwanego ad 2 należy wskazać co następuje:

Opinia biegłego, pomimo jej specyficznego charakteru, jak każdy inny środek dowodowy podlega ocenie sądu na podstawie art. 233 § 1 KPC., jednak w oparciu o właściwe dla jej oceny na płaszczyźnie merytorycznej kryteria, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego stanowiska, stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej.

Jakkolwiek opinia biegłych jest oparta na wiadomościach specjalnych, to podlega ona ocenie sądu na podstawie całego zebranego w sprawie materiału, a zatem, na tle tego materiału, konieczne jest stwierdzenie, czy ustosunkowała się ona do wynikających z innych dowodów faktów mogących stanowić podstawę ocen w opinii zawartych oraz czy opierając się na tym materiale w sposób logiczny i jasny, przedstawia tok rozumowania prowadzący do sformułowanych w niej wniosków. Jeżeli opinia biegłych wymogów tych nie spełnia, wniosek strony o powołanie innych biegłych uznać należy za zasadny.

W literaturze podnosi się, że swoistość oceny opinii biegłego nie polega na ocenie jej wiarygodności, jak przy dowodzie z zeznań świadków i stron, lecz na pozytywnym lub negatywnym uznaniu wartości rozumowania biegłego zawartego w opinii i jej uzasadnienia, decydującym o tym, dlaczego pogląd biegłego trafił lub nie trafił do przekonania sądu. Z jednej strony konieczna jest kontrola opinii biegłego z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania i źródeł poznania, z drugiej zaś – istotną rolę odgrywa stopień zaufania do wiedzy reprezentowanej przez biegłego (por. W. Ossowski, Uwagi o korzystaniu z biegłych, s. 1350 i n.; W. Maruczyński, Dowód z biegłych, s. 39 i n.; S. Dalka, Opinia biegłego, s. 76 i n.; J. Turek, Biegły sądowy i jego czynności, MoP 2007, Nr 24, s. 1358 i n.).

Sąd nie może oprzeć oceny opinii wyłącznie na podstawie jej konkluzji, lecz powinien sprawdzić poprawność poszczególnych elementów opinii, składających się na trafność jej wniosków końcowych. W szczególności sąd obowiązany jest sprawdzić przesłanki, którymi kierował się biegły, jak również skontrolować prawidłowość rozumowania biegłego (por. wyr. SN: z 3.11.1976 r., IV CR 481/76, OSNCP 1977, Nr 5–6, poz. 102; z 12.11.1970 r., I PR 350/69, Biul. SN 1971, Nr 1, poz. 5).

Jeżeli opinie dwóch lub więcej biegłych są ze sobą sprzeczne, ewentualne przyznanie przewagi jednej z nich nad drugą powinno być oparte na gruntownej i wnikliwej analizie treści uzasadnienia każdej z osobna, a nie może opierać się wyłącznie na przewadze autorytetu jednego z biegłych nad drugim.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z dwóch opinii biegłych z dziedziny szacowania nieruchomości .

Obaj biegli posiadali wystraczające kompetencje do wypowiedzania się na temat wartości rynkowej nieruchomości. Zarówno biegły P. T. (1) jak i biegły J. K. (1) są stałymi biegłymi sądowymi. Przy czym biegły P. T. jest rzeczoznawcą majątkowym , natomiast biegły J. K. jest biegłym w dziedzinie szacowania nieruchomości.

Biegły P. T. (1) przy wycenie spornej nieruchomości zastosował metodę porównawczą . W jego ocenie wywiad terenowy wykazał , że na rynku lokalnym (Miasto R. oraz sąsiednie miejscowości) istnieje wystarczający obrót nieruchomościami zabudowanymi domami o funkcji komercyjnej z funkcją mieszkaniową , ilość zawartych transakcji pozwala na przyjęcie podejścia porównawczego metodą porównania parami.

Biegły do oszacowania wartości nieruchomości zaprezentował 10 nieruchomości jego zdaniem podobnych z których wybrał trzy nieruchomości jako reprezentatywne dla przeprowadzenia procedury wyceny (k. 227 akt)

Biegły J. K. (1) przy wycenie spornej nieruchomości zastosował metodę porównawczą korygowania ceny średniej. Biegły przyjął tą metodę z uwagi na specyficzny rodzaj zabudowy nieruchomości .

Biegły przyjął do porównania 11 transakcji w okresie od lutego 2008 do września 2009 r. z R. (5) G. (5) K. (1) . Wśród tych nieruchomości jedna sprzedana 13 11 2009 r w R. za 3.269,23 zł za m 2 co daje wyższą kwotę . Nieruchomość położona w R. przy ul. (...) pow. działki (...) m2 pow. użyt. Budynku (...) m2 według biegłego T. tą nieruchomość widział i nie brał jej pod uwagę ponieważ była to nieruchomość po kapitalnym remoncie w stanie deweloperskim po nakładach.

Zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego z dnia z dnia 15 czerwca 1970 r. I CR 224/70 kontrola opinii biegłego powinna polegać na sprawdzeniu prawidłowości - z punktu widzenia wymagań logiki i zasad doświadczenia życiowego - rozumowania przeprowadzonego w uzasadnieniu opinii (art. 285 KPC), które doprowadziło do wydania przez biegłego takiej, a nie innej opinii. Jeżeli opinie dwóch lub więcej biegłych są ze sobą sprzeczne i ewentualne przyznanie przewagi jednej z opinii nad drugą powinno być oparte na gruntownej i wnikliwej analizie treści uzasadnienia każdej z tych opinii, nie może opierać się wyłącznie na przewadze autorytetu jednego z biegłych nad drugim.

Jeżeli w sprawie wydane zostały dwie opinie biegłych, a ich konkluzje są odmienne, to wprawdzie do sądu orzekającego należy ocena każdej z wydanych opinii i uznanie jednej z nich za wiarygodną, przy odrzuceniu drugiej, to jednak nie ulega wątpliwości, że nie w każdej sprawie jest to możliwe. Sąd bowiem nie dysponuje tak specjalistycznymi wiadomościami z danej dziedziny, by rozstrzygać spór między osobami zawodowo do tego przygotowanymi i mającymi wieloletnie doświadczenie w danej specjalności (wyr. SA w Poznaniu z 20.3.1995 r., I ACR 653/94, L.). W takiej sytuacji sąd może np. skorzystać z możliwości powołania kolejnego biegłego, którego opinię będzie można uznać za rozstrzygającą.

Uwzględniając więc , że obie opinie były sporządzone przez fachowców i były zdecydowanie rozbieżne co do wartości sąd na etapie postępowania apelacyjnego dopuścił dowód z opinii trzeciego biegłego. Biegła w opinii wskazała , że wartość nieruchomości na dzień 29 grudnia 2009 r a według jej stanu na dzień 22 lutego 1995 r. wynosiła 490.600 zł.

Wartość nieruchomości przyjęta przez biegłą jest więc wyższa od tej która stanowiła podstawę do zasądzenia odszkodowania . . Biegły sądowy J. K. (1) wycenił bowiem wartość rynkową nieruchomości według jej stanu na dzień 22 lutego 1995 r. i poziom cen z dnia 29 grudnia 2009 r. na kwotę 444.538,00 zł.

Opinia nie była kwestionowana przez pozwaną , ani przez powódkę . W związku z tym apelacja pozwanej jako pozbawiona podstaw podlegała oddaleniu.

Natomiast częściowo zasługiwała na uwzględnienie apelacja powódki

Powódka wytoczyła sprawę pozwanym z tytułu odszkodowania , za nieprawidłowe wykonanie umowy jak łączyła powódkę z pozwanym ad 1.

Zatem wierzytelność powódki wobec pozwanego ad 1 wynika z tytułu nienależytego wykonania umowy. Kwota należności wynikająca z art. 471 KC jest świadczeniem bezterminowym, zatem wymagalność tego świadczenia oceniana być powinna stosownie do art. 455 KC.

Zgodnie z tym przepisem jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Wezwanie jest oświadczeniem skierowanym przez wierzyciela do dłużnika, w którym wzywa go do spełnienia świadczenia.

Przyjmuje się , że zawezwanie do próby ugodowej jest równoznaczne z wezwaniem do zapłaty.(patrz Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 5 sierpnia 2014 r. I PK 20/14).

W orzeczeniu tym Sąd Najwyższy stwierdził, że w rozstrzyganej sprawie powód zawezwał na podstawie art. 185 § 1 KPC do próby ugodowej. Nie doprowadziło to jednak do zawarcia ugody. Sąd Najwyższy wypowiedział się w kwestii uznania zawezwania do próby ugodowej jako przesłanki przerwania biegu przedawnienia. W wyroku z 16.4.2014 r., V CSK 274/13, stwierdzono, że zawezwanie do próby ugodowej może prowadzić do przerwania biegu przedawnienia roszczenia, jeżeli w treści wniosku w sposób jednoznaczny oznaczono przedmiot żądania i jego wysokość. Złożenie wniosku o przeprowadzenie posiedzenia pojednawczego jest bowiem także dochodzeniem roszczenia, skoro w ten sposób może być osiągnięty cel, jakim służy dochodzenie roszczenia poprzez wniesienie pozwu. Skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia następuje w tym przypadku niezależnie od tego, czy została zawarta ugoda. Tak więc można stwierdzić, że zwięzłe oznaczenie sprawy, o którym stanowi przepis art. 185 § 1 KPC, nie zwalnia wnioskodawcy od ścisłego sprecyzowania żądania, tak aby było wiadomo, jakie roszczenia, w jakiej wysokości i kiedy wymagalne są objęte wnioskiem (P. Telenga, Komentarz aktualizowany do art. 184, art. 185 art. 186 KPC, pkt 2, stan prawny: 1.4.2014 r.). Można więc stwierdzić, że zawezwanie do próby ugodowej jest jednym ze sposobów bezpośredniego dochodzenia przez wierzyciela swoich roszczeń przed sądem.

Zgodnie z art. 455 KC, jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Zarówno w orzecznictwie, jak i doktrynie powszechnie akceptowany jest pogląd, że wezwanie dłużnika przez wierzyciela do wykonania zobowiązania nie wymaga żadnej szczególnej formy. Może być zatem złożone w każdy możliwy sposób, także dorozumiany (zob. np. Z. Gawlik, Komentarz do art. 455 KC, pkt 7, stan prawny: 1.5.2010 r.).

Na podstawie powyższego należało przyjąć, że jeżeli zawezwanie do próby ugodowej zawiera oznaczenie przedmiotu żądania i określenie jego wysokości oraz tytuł, z jakiego ma ono wynikać, to jest ono równoznaczne z wezwaniem do zapłaty z art. 455 KC. Nie ulega także wątpliwości, że w takim przypadku wierzyciel wyraża żądanie (wolę) zaspokojenia swego roszczenia. W takiej sytuacji, jeżeli nie sprzeciwiają się temu okoliczności sprawy, od zawezwania do zawarcia ugody powinny być liczone odsetki ustawowe od zasądzonej w późniejszym wyroku kwoty zadośćuczynienia. Możliwość wyliczenia odsetek na podstawie zawezwania do próby ugodowej zawierającej określenie tytułu wierzytelności, z jakiego miały wynikać, oraz ich wysokość została przyjęta w wyroku z 9.10.2012 r., I ACa 997/12, przez SA we Wrocławiu.

Co do zasady więc pozwany ad 1 pozostaje w opóźnieniu od dnia doręczenia mu wniosku o zawezwanie do próby ugodowej.

Z akt sprawy (...) wynika, że powódka złożyła w SR Leszno Wydział XI wniosek o zawezwanie do próby ugodowej w którym wskazała kwotę 823.000 zł na którą składała się kwota 255.000 zł jako należność główna oraz 568.000 zł odsetki od kwoty głównej za okres od 28 sierpnia 1998 r do 20 czerwca 2012 r. W treści uzasadnienia wskazał, że adw. L. M. był jej pełnomocnikiem w sprawie o zachówek, a przedmiotem spadku była nieruchomość położona w R. przy ul (...). Dalej wskazał, że wartość rzeczywista tej nieruchomości wynosi 250.000 zł. Zawiadomienie o terminie posiedzenia pojednawczego L. M. otrzymał w dniu 29 października 2012 r. (akta I Co 968/12 S.R w R.).

Nie ulega więc wątpliwości, że wskazany wniosek stanowił skuteczne wezwanie do zapłaty i w związku z tym odsetki powinny być liczone od dnia następnego po doręczeniu wezwania tj od dnia 30 października 2012 r.

Dalej idąca apelacja w zakresie w jakim powódka wnosi o zasądzenie odsetek od dnia 30 grudnia 2009 r jest już bezzasadna.

Nieuzasadniona była również apelacja w zakresie kosztów za pierwszą instancję. W ocenie Sądu Apelacyjnego brak podstaw do zastosowania art. 100 zd. 2 k.p.c. Zasadą w postępowaniu cywilnym jest to, że każdy ponosi koszty w takim zakresie w jakim przegrał sprawę.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny apelacje pozwanego ubezpieczyciela oddalił w całości na podstawie art. 385 k.p.c. Natomiast apelację powódki uwzględnił w części na podstawie art. 386§ 1 k.p.c. co do odsetek zasądzonych

od pozwanego L. M. za okres od dnia 30 października 2012 r., a w pozostałym zakresie apelację jako nieuzasadnioną oddalił na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. i koszty zniósł wzajemnie.

Sąd Apelacyjny postanowił znieść koszty za II instancję. Co prawda sąd uwzględnił zarzut powódki częściowo i zasądził od powoda M. odsetki od dnia 30 października 2012 r., to jednak nie ma to żadnego znaczenia dla przyjęcia kto wygrał sprawę, ponieważ i tak odsetki od drugiego pozwanego zostały zasądzone od lipca 2012 r.

Ponadto określając wartość przedmiotu apelacji na kwotę 47.927 zł powódka wskazała, że jest to suma skapitalizowanych odsetek za okres od 30 grudnia 2009 r do 27.07. 2012 r, a w tym zakresie powódka przegrała apelację w całości. Każda więc ze stron pozostaje przy poniesieniu swoich kosztów za II instancję.

Ryszard Marchwicki Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Piotr Górecki

--	--	--